

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОПЕРАТИВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**



КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ

Збірник тез науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ»**

*м. Харків
27 лютого 2024 року*

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОПЕРАТИВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ

Збірник тез науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ»**

*м. Харків
27 лютого 2024 року*

«Актуальні питання роботи з персоналом у складових сектору безпеки та оборони» : Збірник тез науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 27 лютого 2024 року), Х.: Національна академія Національної гвардії України, 2024. - 192 с.

Оргкомітет конференції:

Володимир Васищев: голова оргкомітету, кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри організації роботи з персоналом оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

Володимир Пасічник: член оргкомітету, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри організації роботи з персоналом оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

У збірнику представлено наукові доповіді у яких відображено узагальнений досвід роботи з персоналом, аспекти формування методологічного підґрунтя для вирішення проблемних питань морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки та оборони України. Публікується за матеріалами науково-практичної конференції «Актуальні питання роботи з персоналом у складових сектору безпеки та оборони», що відбулася в Національній академії Національної гвардії України 27 лютого 2024 року. Матеріали конференції будуть корисними науковцям/науковицям, викладачам/викладачкам закладів вищої освіти, керівникам/керівницям і працівникам/працівницям складових сектору безпеки і оборони. Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

2. Домбровська С. М. Механізми забезпечення інформаційної безпеки як складової державної безпеки України. Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. / ХарРІ НАДУ «Магістр», Харків, 2015. № 1 (48). С.207.

3. Петро Фівкін. Перспективні шляхи розвитку військового законодавства щодо проходження військової служби в Україні. *Посилення спроможностей Служби безпеки України та взаємодія зі складовими сектору безпеки і оборони*: зб.матер. наук.-практ. конф., 12 жовтня 2023 р. : у 2-х ч. Ч. 2. Київ : НА СБУ, 2023. 144 с. С. 120-124.

4. Петро Фівкін. Кодифікація законодавства України про національну безпеку і оборону. *Проблеми правового забезпечення національної безпеки в умовах війни та євроатлантичної інтеграції України*: зб. матер. панельної дискусії в межах VII Харківського міжнародного форуму (м. Київ, 27 вересня 2023 року): упоряд.: Ю. Найдзон, В. Пилипчук, Т. Давидова. Київ: НА СБУ, 2023. 176 с. С. 156-163.

5. Концепція військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року: затв. Наказом М-ва оборони України від 27.10.2023 року № 637/нм.

Похілько Діана Сергіївна,

кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру
Національного університету цивільного захисту України

ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Війна завдала горя та страждань не лише усім українцям, а й багатьом людям по всьому світу. Страшні картини війни зачепили багато добрих сердець,

і багато людей наразі переживають так звану «травму свідка». Цей феномен гарно описаний американськими фахівцями після 11 вересня 2001 року. Коли через деякий час після трагедії мільйони американців почали звертатися зі скаргами до фахівців психологів та жалітися на свій стан. Порушення сну, кошмари, знервованість, постійна тривога, втрата базового відчуття безпеки та довіри – ось супутники в психологічному стані особистості після трагедії. Трагедія, яка забрала життя майже 3000 мирного населення, але скалічила психіку мільйонам по всьому світі [1].

Що тоді можна говорити про війну в Україні? Чітких цифр наразі назвати не можна, адже ще не перемога, й травма війни продовжує приходити в домівки людей по всьому світі. За два роки війни вже точно є десятки тисяч полеглих героїв та сотні тисяч поранених, ще стільки ж певно рахуються як зниклі без вісті. Можна сказати, що щонайменше десятки тисяч сімей на сьогодні переживають горе втрати близької людини. Десятки тисяч сімей знаходяться в стані невизначеності та усіма можливими силами намагаються зберігати надію. Сотні тисяч дітей, позбавлених батьківського тепла, чекають свого батька, чи матір з війни [2; 3].

Як не дивно, але незважаючи на те, що збройний конфлікт на території України триває вже 10 років, і останні 2 роки йде повномасштабна війна, на сьогодні однією з незахищених категорій населення є сім'ї військовослужбовців. На перший погляд може здатися, що соціальний захист для цієї категорії достатньо забезпечений, але насправді держава забезпечує лише грошові виплати, дає певні пільги для дитини в отриманні освіти тощо і це все лише в разі загибелі чи травматизації військового [4].ф

Нажаль, на сьогодні немає механізму психологічної допомоги та підтримки сім'ям військовослужбовців яка б була з самого початку проходження служби. Після призиву на службу кожна сім'я залишається на одинці з усіма складнощами та хвилюваннями на самоті. Дружина й діти можуть переживати важку втрату, адже проходження служби сьогодні в уявленні багатьох дорівнює

загибелі, й переживається як реальна втрата (смерть). Це лише перша проблема, з якою стикаються сім'ї військовослужбовців, і яка потребує фахової психологічної підтримки.

Друга складність – це стиль та характер спілкування, який значно трансформується після початку проходження служби. Опиняючись в складних стресогених умовах, з чітким підпорядкуванням, у військовослужбовця змінюється стиль спілкування, в той час, як в його родині все залишається незмінним. Як правило так подружжя починають говорити одними словами але на різних мовах, не розуміючи один одного, що в подальшому призводить до конфліктів. Нажаль, все це в подальшому призводить до розлучень та додаткових втрат, розпаду родини.

Ще однією проблемою психологічного захисту саме дітей військовослужбовців є те, що на сьогодні ніхто не готує дитину до повернення батька з війни. Ніхто не вчить тому як слід себе поводити з батьком чи матір'ю, яка повернулася з фронту; які питання можна, а які не можна задавати; які реакції є нормою, а які вже явно свідчать про психологічні проблеми, які слід вирішувати за допомогою фахівця; як можна підтримати рідного, і як саме можна отримати підтримку від нього. Як правило військовослужбовець, який повертається з війни, прагне захистити різних від всього жахіття, що довелося йому пережити, тож він замикається в собі й намагається якнайменше контактувати з оточуючими. В той час така поведінка визначається дитиною як байдужість до неї, ігнорування, знецінення потреб та бажань, що в свою чергу призводить до думки, що його не люблять і він/вона не потрібні.

Таким чином, можна сказати, що саме система психологічного супроводу та допомоги сім'ям та дітям військовослужбовців потребує перегляду, трансформації та доповнення. І слід це робити з моменту призиву на службу та систематично ще довгий час після повернення військовослужбовця до цивільного життя.

Список літератури:

1. Терористичний акт 11 вересня 2001 року. Електронний ресурс. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D1%82_11_%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%8F_2001_%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83. (дата звернення 19.02.2024).

2. Втрати у російсько-українській війні (з 2014). Електронний ресурс. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8_%D1%83_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C_%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_\(%D0%B7_2014\)#:~:text=%D0%92%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D1%83,\)%20%D1%96%207000%E2%80%949000%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B8](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8_%D1%83_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C_%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96_(%D0%B7_2014)#:~:text=%D0%92%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D1%83,)%20%D1%96%207000%E2%80%949000%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B8). (дата звернення 22.02.2024).

3. Тинченко Я., Шаповаленто Г. Бойові та небойові втрати України у 2022–2023 роках. Електронний ресурс. URL: <https://tyzhden.ua/bojovi-ta-nebojovi-vtraty-ukrainy-u-2022-2023-rokakh>. (дата звернення 22.02.2024).

4. Права, пільги, соціальні гарантії та норми забезпечення, встановлені законодавством України для військовослужбовців Збройних сил України та членів їхніх сімей. Електронний ресурс. URL: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/prava-pilgy-socialni-garantiyi-ta-normy-zabezpechennya-vstanovleni-zakonodavstvom>. (дата звернення 22.02.2024).

Підгірняк Р.А., Фівкін П.М. Деякі питання соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України.....	112
Платонов В.М. Проблемні питання психологічного супроводу діяльності піротехніків Державної служби України з надзвичайних ситуацій.....	119
Подоляка О.О., Фівкін П.М. Рекрутинг як основа нової системи кадрового менеджменту у секторі безпеки та оборони.....	123
Похілько Д.С. Проблеми психологічного та соціального захисту дітей та сімей військовослужбовців.....	129
Пристанський Д.О., Фівкін П.М. Проблемні питання військової кадрової політики у Міністерстві оборони України та Збройних сил України.....	133
Приходько Д.П., Кислий В.Д. Психологічна підготовка воїнів до дій в ризиконебезпечних умовах службово-бойової діяльності.....	136
Пугач В.В. Особливості викладання дисципліни «методика роботи з особовим складом» для громадян України, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу в ВВНЗ та ВНП ЗВО: дискурс проблеми.....	142
Разборська Г.В., Фівкін П.М. Назрілі питання психологічного забезпечення діяльності персоналу складових сектору безпеки і оборони.....	144
Руденко Я.С. Вплив психоемоційного стану цивільного населення на військовослужбовців, які знаходяться в одній зоні перебування.....	148
Селюкова Т.В., Стеценко А.Д. Самоконтроль як запорука рятування життя: дослідження феномену самоконтролю у майбутніх працівників ДСНС.....	153
Склярєва Є.С., Фівкін П.М. Правові засади соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей.....	156
Товма М.І. Профілактика конфліктів в діловому спілкуванні.....	161
Токарев В.М. Сучасні підходи щодо формування правової компетентності курсантів в умовах воєнного стану.....	163
Трофімчук І.В., Фівкін П.М. Загальні засади, поняття і принципи військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України.....	170

Науково-практична конференція, Національна академія Національної гвардії України.
27 лютого 2024 року, м. Харків

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Збірник тез науково-практичної конференції

Друкується в авторській редакції

Формат паперу 60×84/16. Ум. друк. арк. 4,7. Тираж 50 прим.

Видавець і виготовлювач Національна академія Національної гвардії України
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 4794 від 24.11.2014 р.
м. Захисників України, 3, м. Харків 61001